

Weet wat u zingt!

Kondig het jubelend aan - over evensongs, Barnard en kerkmuzikale tradities

Luuk Schuurman

Terwijl ik deze column schrijf, kijk ik uit op de woeste baren van het kanaal tussen Frankrijk en Engeland. We zitten op de boot, en samen met de medestudenten Kerkmuziek zijn wij op weg naar Cambridge. Hier bezoeken we een weekend lang orgels, koren en kerken. Engeland staat bekend om het enorm hoge niveau van de anglicaanse kerkmuziek. Mij persoonlijk spreken de schoonheid, eerbied en gewijidheid van de Engelse kerkdiensten aan. Ook de inhoudelijk diepgaande liturgische teksten zijn indrukwekkend. Hoewel het gewaagd is om te zeggen in een luthers blaadje, zwerven er diep in mijn hart volgens mij genoeg anglicaanse vezels rond.

Vandaag een column over een lied, geschreven door iemand die ook zo'n fan was van Engeland - Willem Barnard. Een boek dat sinds kort in mijn boekenkast staat is zijn "Papier als reisgenoot", waarin hij op legendarische wijze verslag doet van een aantal reizen naar dat Land, overvloeiende van kathedralen en evensongs. Het heeft hem geïnspireerd tot het ver- en hertalen van vele Engelse liederen, waar wij nu nog de vruchten van plukken. Wat te denken van evergreens als 'O Jezus, hoe vertrouwd en goed', 'Blijf mij nabij', of 'O kostbaar kruis'? En dan hebben we het nog niet eens over de vele kerstliederen die hij vertaalde. Dat het hem echter ook geïnspireerd heeft tot noeste arbeid in onze Nederlandse traditie, blijkt uit het lied van vandaag.

'Kondig het jubelend aan' is, met zowel een Nederlandse dichter als componist, een oer-Hollands lied, zo zou je kunnen zeggen. De melodie is van zuiver Nederlandse bodem: Juul Ouwehand was in de vorige eeuw cantor-organist in Den Haag. De melodie is jubelend en opgetogen, in lijn met het lied. Willem Barnard, de dichter, was in de vorige eeuw predikant in meerdere Nederlandse steden.

Luuk Schuurman met collega's in Oxford tijdens de Engelandreis

Kernthematiek in de door Barnard gedichte tekst is het woord 'wedergeboorte', waar het lied een grote lofzang op is. De tekst gaat onder andere over de tocht van het volk Israël door de woestijn, waar ze op een gegeven moment moesten slaan op een rots om water te krijgen. In lijn met een exegese die Paulus geeft in zijn brief aan Korinthe, volgt Barnard een nieuwtestamentische interpretatie van deze geschiedenis. Luther zei het al: je moet op elke tekst net zo lang kloppen tot je bij de gekruisigde Jezus aankomt. Barnard doet daar in dit geval dapper aan mee. De rots waarop geslagen werd, interpreteert hij als een beeld van Christus, waar ook op geslagen wordt, en dan wel op Goede Vrijdag. Barnard dicht dan over het eigenlijk bizarre beeld van 'het bloed uit de flank van de rots', waaruit ons bestaan ontspringt. Het is een uitwerking van de bekende profetie uit Jesaja 53: 'Zijn striemen brachten ons genezing'. De kernboodschap van Pasen in een notendop!

Volgende keer deel twee, ook geschreven tijdens de Engelandreis: hoe verhoudt de traditie van Engelse evensongs zich tot de Nederlandse traditie van kerkmuziek?
